

InZicht Harlingen

stads wandeling de bloeiperiode van in een Friese havenstad

samengesteld door Jan Geerling.
gratis stadswandelingen (ook mp3)
www.microtoerisme.nl
email: plaatje.praatje@xs4all.nl

Tjerk Hiddes de Vries wandeling.

Start: Station Harlingen Lengte: 3,6 km.

De wandeling start bij het station van Harlingen. U bent naar buiten gelopen en kijkt in de richting van het centrum.

1. Geschiedenis van Harlingen.

De stad Harlingen heeft groei en bloei aan de zee te danken. Het was aanvankelijk een buurtschap van vissers en schippers die bij het kerkdorp Almenum hoorde. In 1234 zou Harlingen stadsprivileges hebben gekregen. Handel op Engeland, Hamburg, Scandinavië en andere Oostzeelanden bracht voorspoed. In 1500 werd een eerste haven gegraven.

In de tweede helft van de 16de eeuw groeide de stad explosief: zij verviervoudigde in oppervlak, er kwam een vesting omheen en een tweede ruime binnenhaven werd gegraven. De rijkdom drukte de stad uit in fraaie stadspoorten en een stadhuis. De poorten zijn in de 19de eeuw gesloopt.

Vanaf het station loopt u rechtdoor, de Zuidoostersingel af. Bijna op het eind staat op nr. 3 de voormalige Zeevaartschool.

2. Voormalige zeevaartschool.

Veel jonge mannen die in de 19^e eeuw aanmonsterden op een walvisvaarder, hadden de Harlinger zeevaartschool doorlopen. Het was zeker geen schorriemorrie dat aan boord ging. Het waren vaak jonge jongens, die in de walvisvaart groeimogelijkheden zagen. Het werken op een walvisvaarder sprak tot de verbeelding. Het was een ruige leerschool, die uitstekende carrièremogelijkheden bood. In 1974 trok in dit gebouw een opleidingsschool voor de binnenvaart met een internaat. Ook dat is inmiddels alweer naar elders vertrokken.

U slaat linksaf en loopt de brug over. Rechtdoor het Franekereind uitlopen. Halverwege de volgende brug, ziet u aan de overkant van het water het Heerenlogement.

2.'t Heerenlogement

't Heerenlogement aan de overkant van het water is een oud rustiek hotel in het centrum van Harlingen, gelegen aan de befaamde elfsteden schaatsroute. Het werd vroeger als stempelpost gebruikt. Het hotel is omstreeks 1750 gebouwd. In 1823 overnachtte de schrijver Jacob van Lennep in dit logement. Uit zijn dagboek dat later gepubliceerd is, bleek dat hij een tevreden gast was.

U loopt het Franekereind verder af tot de volgende brug, de Zakkendragerspijp.

3. Zakkendragerspijp.

De brug die u nu voor u ziet heet de Zakkendragerspijp. Dit is een schilderachtige plek, waar je je goed kan voorstellen hoe een schilder uit lang vervlogen tijden, deze plek op het doek vereeuwigd zou hebben.

U vervolgt uw weg rechtdoor, langs het water. Hier heet het de Voorstraat. Aan het eind van het water staat een klein standbeeld: Anton Wachter.

4. Simon Vestdijk.

Harlingen heeft minstens één bekende zoon opgeleverd. Simon Vestdijk, de grote schrijver, is in deze stad geboren, op 17 oktober 1898. Van hem werd gezegd dat hij sneller kon schrijven dan God kon lezen. En hier staat Anton Wachter, een door Vestdijk gecreëerde figuur. In een aantal van zijn boeken wordt Harlingen opgevoerd als Lahringen.

U loopt even linksaf de Simon Stijlstraat in. Aan uw rechterhand staat een voormalige kerk.

5. Voormalige kerk.

In deze voormalige kerk stond de socialistische voorman, Ferdinand Domela Nieuwenhuis, rond 1870 als predikant.

Weer terug naar de Voorstraat. Bij de kop van het water gaat u linksaf de Voorstraat verder in.

U loopt door tot huisnummer 56, het Hannemahuis.

6. Hannemahuis.

In de Voorstraat 56 staat het Hannemahuis. In 1744 betrok de koopman Sjoerd Hannema het huis, na zijn huwelijk met Liesbet Scheltema. Hij liet een nieuwe voorgevel bouwen. Deze klokgevel markeert nog steeds het rechtergedeelte van het gebouw.

Een ander familielid, Sjoerd Jacobus Hannema, liet in 1825 het linkergedeelte van het huis bouwen, dat van een lijstgevel werd voorzien. Leendert Jacobus Hannema was de laatste telg uit dit Harlinger koopmansgeslacht die het huis bewoonde. In 1957 richtte hij een deel van zijn huis in als museum.

Hij overleed in 1964 en legateerde het huis aan de gemeente Harlingen, die overeenkomstig de wilsbeschikking het museum voortzette. In het museum staat de stadsgeschiedenis van Harlingen centraal.

Tijdens werkzaamheden onder de vloer van de expositieruimte van het Hannemahuis werd in 2000 een fundament van een jeneverstokerij gevonden. Al snel bleek het te gaan om de

restanten van het bedrijf dat vanaf het midden van de achttiende eeuw tot circa 1856 in bezit van de familie Hannema was.

Leendert Hannema, die leefde van 1825 tot 1910, sloot het bedrijf omstreeks 1856 omdat hij veel ellende zag die door alcoholmisbruik werd veroorzaakt. De jeneverstokerij is bij de herinrichting in 2008 met behulp van hedendaagse presentatietechnieken weer tot leven gebracht.

U vervolgt de Voorstraat tot u aan uw rechterhand een oude toren ziet. Dat is de oude Raadhuisstoren.

7. Raadhuisstoren.

De Raadhuisstoren is alles wat overgebleven is van het renaissance stadhuis dat hier tot 1730 stond. En zelfs die toren heeft de tijd niet ongeschonden overleefd. Hij is in 1974 gedeeltelijk afgebrand. De bronzen gedenkplaat herinnert aan de voltooiing van de afsluitdijk in 1932, die Harlingen veel dichterbij West Nederland bracht. De raadhuisstoren maakte deel uit van het oorspronkelijke stadhuis.

Nu slaan we rechtsaf de Raadhuisstraat in en aan het eind slaan we weer rechtsaf. Dan staan we op de Noorderhaven en kijken naar het schitterende "nieuwe" oude stadhuis, dat in het verlengde ligt van de langzaam verkeersbrug over de Noorderhaven.

8. Het Stadhuis.

Aan de Noorderhaven 86 staat het nieuwe "oude" stadshuis. De toenmalige stadsbouwmeester, H.J. Norel, bouwde in 1730 dit nieuwe stadshuis. De symmetrische gevel met in het midden de trap en de deur naar de hal, wordt boven het balkon bekroond met een verguld beeld van de heilige Michaël. Sint Michael is hier als drakendoder - bestrijder van onheil - uitgebeeld. Sint Michael is niet alleen de beschermheilige van Harlingen, maar ook van enkele andere havensteden.

Door de hoofdingang komt u in de ruime hal. In de hal ziet u een wapenbord van de officieren van de Schutterij te Harlingen, een scheepskanon uit de 18e eeuw en een instructiemodel van een driemaster voor de

school voor wis- en zeevaartkunde. Verder is nog te buste van Simon Steyl in de hal te zien. Simon Styl is, denk ik, wereldberoemd in Harlingen. Hij blijkt als schrijver / arts rond 1800 een veelzijdig man te zijn geweest.

U vervolgt de Noorderhaven totdat u komt bij het pand met huisnummer 106.

9. Firma S. van der Werf.

De Noorderhaven 106 is het pand van de firma S. van der Werf. Het pand ziet er, met zijn 5 verdiepingen en trapgevel, nog steeds statig uit, hoewel er nu een groothandel in bouwmaterialen is gevestigd.

U loopt de Noorderhaven verder uit tot de brug met de leeuwen. Ga naar het midden van de brug en kijk naar de sluis.

10. Leeuwenbrug.

Aan het einde van de Noorderhaven ligt de Grote Sluis. Die dateert oorspronkelijk uit 1524, maar is daarna verschillende malen vernieuwd. Op de landhoofden staan vier schildhoudende leeuwen met stadswapen.

De brug over de Noorderhaven waar u nu staat heet dan ook de Leeuwenbrug. Hoe vindt u dat de leeuwen kijken? Vriendelijk, waakzaam of dreigend? Volgens mij amuseren die leeuwen zich in Harlingen kostelijk, gezien de gezichtsuitdrukkingen.

U loopt via de brug naar de andere kant van de Noorderhaven en slaat daar linksaf. Bij de eerste zijstraat, de Bildtstraat, stopt u.

11. Noorderhaven.

In 1565 ontving het stadsbestuur van Harlingen van Philips II verlof om de stad aan de noordzijde uit te breiden. Dit betrof vooral de verbreding van de noorderstadsgracht tot Noorderhaven en de ten noorden daarvan geplande buurt.

Deze activiteiten waren in de jaren van de opstand, in 1579-'80 afgerond en de stad was toen in oppervlakte ongeveer verdrievoudigd. Dit sterk vergrote Harlingen werd van 1580 tot 1582 van versterkingen voorzien door de bekendste fortificatiemeester van de Republiek, Adriaen Anthonisz.

De noordwand van de Noorderhaven ziet er nu schitterend uit. Hij staat dan ook in zijn geheel op de monumentenlijst.

U vervolgt de Noorderhaven tot het pand met huisnummer 29.

12. Moord en doodslag.

Als er in 1894 al een Privé of Story had bestaan, zou daarin vast en zeker de volgende tekst zijn verschenen.

*Tarara boemdiee
De blikken dominee
Die schoot met kruit en lood
Zijn arme naaister dood*

*Nu zit hij in de kast
Al aan een ketting vast
De jongens roepen luid:
Die komt er nooit meer uit*

Dit volksliedje werd gezongen na de moord op de 17-jarige stadsgenote Catharina Helena Mirande. De moordenaar is de Harlinger dominee Johan Barger die woont op de Noorderhaven nr. 29.

Hij was in 1888 aangesteld als predikant bij de Hervormde Gemeente in Harlingen. Catharina hielp, tegen betaling, de domineesvrouw met naai- en verstelwerk. Ze werd een huisvriendin. Uit de dagboeken van de dominee blijkt, dat hij

al vanaf 1892 geobsedeerd was van het meisje. Zo probeerde hij bij haar af te dwingen, dat ze, ook na een eventueel huwelijk, door hem mocht worden geliefkoosd. Was er sprake van enige instemming? We weten het niet.

De vader van Catharina verbiedt zijn dochter om de familie Barger nog langer te bezoeken. Op 6 maart 1894 krijgt Johan Barger zijn echtgenote zover om Catharina bij hen thuis te inviteren. Misschien dat de zaak uitgepraat kon worden? Als zijn vrouw op de bovenverdieping de jas van Catharina ophangt, lokt de dominee de jonge vrouw naar een voorkamertje en deed vervolgens de deur op slot.

Toen zij hem afwees, werd de dominee razend, greep een revolver uit zijn broekzak en schoot op zijn jeugdige geliefde. Het eerste schot miste, het tweede bracht Catharina ten val. Van dichtbij schoot hij haar nog een aantal malen door haar hoofd. Vervolgens pakte hij zijn hoge hoed en wandelde in alle rust naar het politiebureau. Het pistool had hij nog bij zich.

Mevrouw Barger had het lawaai gehoord. maar toen ze beneden kwam, was haar man al op weg naar het politiebureau. Toen het tot haar doordrong, wat er was gebeurd, probeerde ze zich in de Noorderhaven te verdrinken. Haar dienstmeisje Eke kon dit nog maar net verhinderen.

Johan Barger werd tot levenslange gevangenisstraf veroordeeld. Het vuurwapen had hij in Amsterdam gekocht. Hij overleed al in 1900 en werd op het gevangeniskerkhof te

Leeuwarden begraven. Mevrouw Barger heeft Harlingen snel verlaten. De woning, waar zich dit drama heeft afgespeeld, is nog steeds hier aan de Noorderhaven 29 te vinden.

Dan nog even heel wat anders. In de zijgevel van het pand rechts, Noorderhaven 31, zit een steen die herinnert aan het hoogwater op 4 februari 1825.

U loopt door naar de kop van de Noorderhaven en slaat linksaf de Prinsenstraat in. Daar aangekomen kijkt u naar de Veerhaven met de passagiers terminal van rederij Doeksen.

13. Veerhaven.

Voor veel reizigers begint de waddenvakantie al als ze in Harlingen op één van de veerboten van rederij Doeksen stappen. Rederij Doeksen houdt zich sinds 1923 bezig met passagiersvervoer over de Waddenzee naar de eilanden Terschelling en Vlieland. In dat jaar werden alle aandelen van de NV Terschellinger Stoomboot Maatschappij overgenomen.

De oversteek van Harlingen naar Terschelling duurde in die tijd nog 2½ à 3 uur, terwijl het overstappen, op volle zee, van passagiers van en naar Vlieland nog voor een extra oponthoud zorgde. Op een speciaal uitgegeven ansichtkaart in de jaren 30 maakte de rederij reclame met “het snelste passagiersschip in harer klasse in Europa”.

Dit was de bergingsleepboot "Holland", een voorloper van de laatste "Holland" van Doeksen. Het schip haalde een snelheid van 15 knopen. Door het plaatsen van een complete salon op het achterdek werd de sleepboot in de zomermaanden getransformeerd tot een luxe passagiersschip voor de dienst Harlingen - Terschelling vice versa.

In oktober 1973 nam de Rederij Doeksen haar eerste catamaran, de Koegelwieck, in de vaart. Hiermee had de Rederij een primeur voor Nederland. De “oude” Koegelwieck is alweer vervangen door een modernere versie.

Rederij Doeksen heeft inmiddels concurrentie gekregen van de EVT, de Eigen Veerdienst Terschelling. Rederij EVT wordt eigendom van de eilanders door middel van aandelenbezit. Doeksen en EVT lijken op voet van oorlog met elkaar te zijn. Benieuwd hoe dat afloopt.

U loopt de Prinsenstraat een stukje verder en vervolgt de weg bij het Havenplein rechtsaf en de brug over. Aan uw rechterhand ziet u, temidden van geparkeerde auto's, een vrijstaand gebouw. Daar loopt u naar toe.

14. De Leeuwenburg.

Hier, aan het Havenplein, stond vroeger de Leeuwenburg, het gebouw van de Friese Admiraliteit. Het gebouw dat er nu staat heet het Havenmantsje. Het verrees in 1884 als kantongerecht en deed tot 1934 als zodanig dienst. De naam Havenmantsje slaat waarschijnlijk op een mechaniek waarbij een mannetje met een hamer tegen de buitenkant van een klok sloeg.

U loopt weer terug de brug over en gaat rechtdoor naar de Grote Bredeplaats. Op de kop staat een monument. Daar loopt u naar toe.

15. Grote Bredeplaats.

De vroegere Voorstraatgracht mondde hier, bij de huidige Grote Bredeplaats, uit in een sluis. De rooilijnen van de Bredeplaats duiden deze voormalige sluiskom nog aan.

Nu houdt Tjerk Hiddes de Vries, een zeeheld, hier de wacht en beschermt rustende toeristen. Tjerk Hiddes de Vries, maakte carrière bij de Admiraliteit van Friesland. In 1648 trouwde hij met een Harlinger meisje: Nannetje Atses. Samen gingen ze in Harlingen wonen.

Hij begon zijn carrière in de koopvaart en werkte zich in 1654 op tot schipper. Hij deed in 1658, in dienst bij de Friese Admiraliteit als kapitein van het troepentransportschip Judith, mee tijdens de Vierde Noordse Oorlog tegen de Zweden.

In de Tweede Engels - Nederlandse Oorlog redde hij, tijdens de Slag bij Lowestoft, zijn schip uit een kluwen brandende schepen, door het los te kappen. Op 29 juni van dat jaar 1658 werd hij benoemd tot luitenant-admiraal van Friesland als opvolger van de gesneuvelde Auke

Stellingwerf. De provincie zette zich volledig in voor de oorlogsinspanning en Hiddes kreeg het toezicht over het trainen en tot verdere gereedheid brengen van de vele nieuwe oorlogsschepen die zijn admiraliteit liet bouwen.

Nu wordt het verhaal echter triest. Tjerk Hiddes de Vries raakte in 1666, tijdens de Tweedaagse Zeeslag, zwaar gewond. Hij werd nog levend aan land gebracht in Vlissingen, maar stierf daar diezelfde dag nog, 44 jaar oud. Zijn zoon werd 4 dagen later geboren, waarbij moeder Nannetje overleed aan de gevolgen van de bevalling.

U loopt nu rond de Grote Bredeplaats tot het mooie gebouw op nummer 6.

16. Voormalig postkantoor.

Op de Grote Bredeplaats 6 staat het voormalige postkantoor uit 1896. Het is nu een rijksmonument en veranderd in een kantoorgebouw.

Nu loopt u over de Grote Bredeplaats weer terug naar de Zuiderhaven en slaat linksaf. Bij de Hondenstraat houdt u stil.

17. Zuiderhaven.

De Zuiderhaven, waar u nu op uitkijkt, is rond 1600 aangelegd. In 1644 kwam de Friese Admiraliteit van Dokkum naar Harlingen, hier naar de Zuiderhaven, die toen het karakter van een marinehaven kreeg.

De ons inmiddels bekende Tjerk Hiddes de Vries wordt er later luitenant-admiraal. De krijgsvaart blijkt voor Harlingen echter van minder belang dan de handelsvaart. Talrijke schippers onderhouden beurtvaarten naar de Waddeneilanden, naar alle hoeken van de provincie en naar de Zuiderzeehavens, waarvan Amsterdam de belangrijkste is.

U loopt de Zuiderhaven verder af tot de Vijverstraat. Deze straat loopt u in tot de kruising met de Vijver. Hier houdt u halt. U kijkt in het verlengde van de Vijverstraat naar de Lanen iets verderop.

18. Lanen.

Voor ons zien we de Lanen. Omstreeks 1500 moet Harlingen de vorm hebben gekregen van een langgerekte rechthoek met vier nagenoeg parallel lopende grachten: de Noorderstadsgracht (dat was de latere Noorderhaven), de Voorstraatgracht, de Lanengracht en de Schritsen). Al deze grachten zijn inmiddels gedempt. De Lanen was, in 1849, als eerste aan de beurt om gedempt te worden. Aan het profiel van de straat is het nog goed te zien dat we hier te maken hebben met een voormalige gracht.

U gaat naar links de Vijver in. Op de volgende kruising, met de Hondenstraat en de Grutterstraat, staat een voormalige Grutterrij.

19. Voormalige grutterrij.

De Grutterstraat zal vast vernoemd zijn naar de voormalige functie van het pand waar u nu naar kijkt: grutterij Poelstra, gesticht in 1838 en verbrand in 1855. Tenminste, dat staat geschreven op een steen in de gevel.

Op de kruising slaat u rechtsaf de Hondenstraat in. Op de volgende kruising linksaf de Kleine Bredeplaats in tot de kruising met de Grote Bredeplaats, de Vismarkt en de Voorstraat. Op de hoek links voor u staat het pand "de Blauwe Hand".

20. De Blauwe Hand.

Het pand “de Blauwe Hand” heeft een renaissance trapgevel uit 1647. De Blauwe Hand heeft vroeger dienst gedaan als boter- en kaas pakhuis, wijnpakhuis en fruitpakhuis en is nu een bistro.

Kunstenaars die zich verzetten tegen het heersende kunstbeleid verenigden zich hier in 1965 tot de “bende van de Blauwe Hand”, met hun blad Bla bLa, waarvan drie nummers zijn verschenen. Karakteristiek voor de jaren zestig: vernieuwers tegen behoudende regenten. De beweging was rond 1969 definitief weer ter ziele.

U loopt rechts de Voorstraat in en houdt ter hoogte van de drie Roemersteeg aan uw rechterhand even halt.

21. Voorstraat.

Ook de Voorstraat is één van de gedempte grachten. Je kan je zo voorstellen hoe het hier vroeger, vóór 1885, heeft uitgezien.

U loopt verder door de Voorstraat, tot het pand de Groenlandsvaarder aan uw linkerhand, op nummer 37.

22. De Groenlandsvaarder.

In de Voorstraat 37 staat het pand de Groenlandsvaarder. De naam zal wel verwijzen naar de walvisvangst. Vanuit Harlingen vertrokken vroeger schepen op walvisjacht. Het pand was vanaf 1825 een tabaksfabriek.

De huidige gevel van het pand dateert uit 1851 en is in Utrechtse steen opgetrokken. Het is nu een winkel waar je naar binnen kan gaan. Binnen fotograferen stelt de eigenaar echter niet op prijs. Respecteer dit!

Tegenover de Groenlandsvaarder begint de Sint Odulphussteeg. Die loopt u in. Bij de Lanen gaat u linksaf. Verbaas u over de vele gevelstenen.

23. Gevelstenen.

Overal in Harlingen zijn gevelstenen te vinden. Maar in de Lanen lijkt wel alsof het er extra veel zijn.

U vervolgt uw route door de Lanen. Op de kruising met de Simon Stijlstraat slaat u rechtsaf. Op de volgende kruising direct linksaf de Heiligeweg in. U loopt door tot de kruising met de Grote Kerkstraat. Op de kruising Grote Kerkstraat - Kerkpoortstraat - Kerkpad gaat u even naar rechts, naar het Hervormd Rusthuis.

24. Hervormd rusthuis.

Tegenover de kerk ligt, verstopt aan het Kerkpad, het 'Hervormd Rusthuis'. In dit sfeervolle hofje woonden in de 18de en 19de eeuw de 'oude en behoeftige ledematen der gereformeerde gemeente'.

Nadat Harlingen zich gedurende de zestiende eeuw van vissersbuurt tot havenstad ontwikkelde, moesten er ook instanties komen die zich het lot van de armen aantrokken. In 1763 is hier het Oude Liedenhuys gesticht. De hoge vleugels van het rusthuis dateren uit 1873 en 1894.

U loopt nu om de grote Kerk heen.

25. Grote Kerk.

Hier staan we op een historische plaats. Reeds in het jaar 777 werd er op de plaats van de Grote Kerk een kerkje gebouwd op een 5 meter hoge wal. De afmetingen bedroegen 22,50 bij 10,25 meter. De kerk werd gewijd aan de aartsengel Michaël, de drakendoder. Het kerkje was gemaakt van hout, het dak was bedekt met riet en werd zeker twee maal door brand verwoest.

In de zomermaanden van 1771 werd met de sloop van de Oude Kerk begonnen. Alleen de toren bleef staan. De tufstenen werden verkocht, terwijl met ander puin de dijk werd opgehoogd.

Tussen 1772 - 1775 werd achter de toren een nieuwe kerk gebouwd. En wel een zeer hoge kruiskerk. Het op zich eenvoudige gebouw is gemetseld van gele tufsteentjes, ongetwijfeld uit een Harlinger steenbakkerij.

Vóór het einde van de 16^e eeuw heette het dorp rond de kerk Almenum. De Grote Kerk van Harlingen stond daarom vroeger bekend als de Dom van Almenum. Harlingen was de naam van het stadje dat een paar honderd meter westelijker was gelegen.

Toen in 1580 het stadsgebied van Harlingen werd uitgebreid, kwam de kerk binnen het stadsgebied te liggen. De naam Almenum als dorpsgebied ten oosten van Harlingen, bleef tot in de vorige eeuw bestaan.

Na het kerkbezoek loopt u naar de Kerkpoortstraat. Deze loopt u, met een grote bocht naar rechts, helemaal uit tot rozengracht. Daar slaat u linksaf en over de brug, bij de rotonde, weer linksaf de Stationsweg in, terug naar het station.

26. Station van Harlingen.

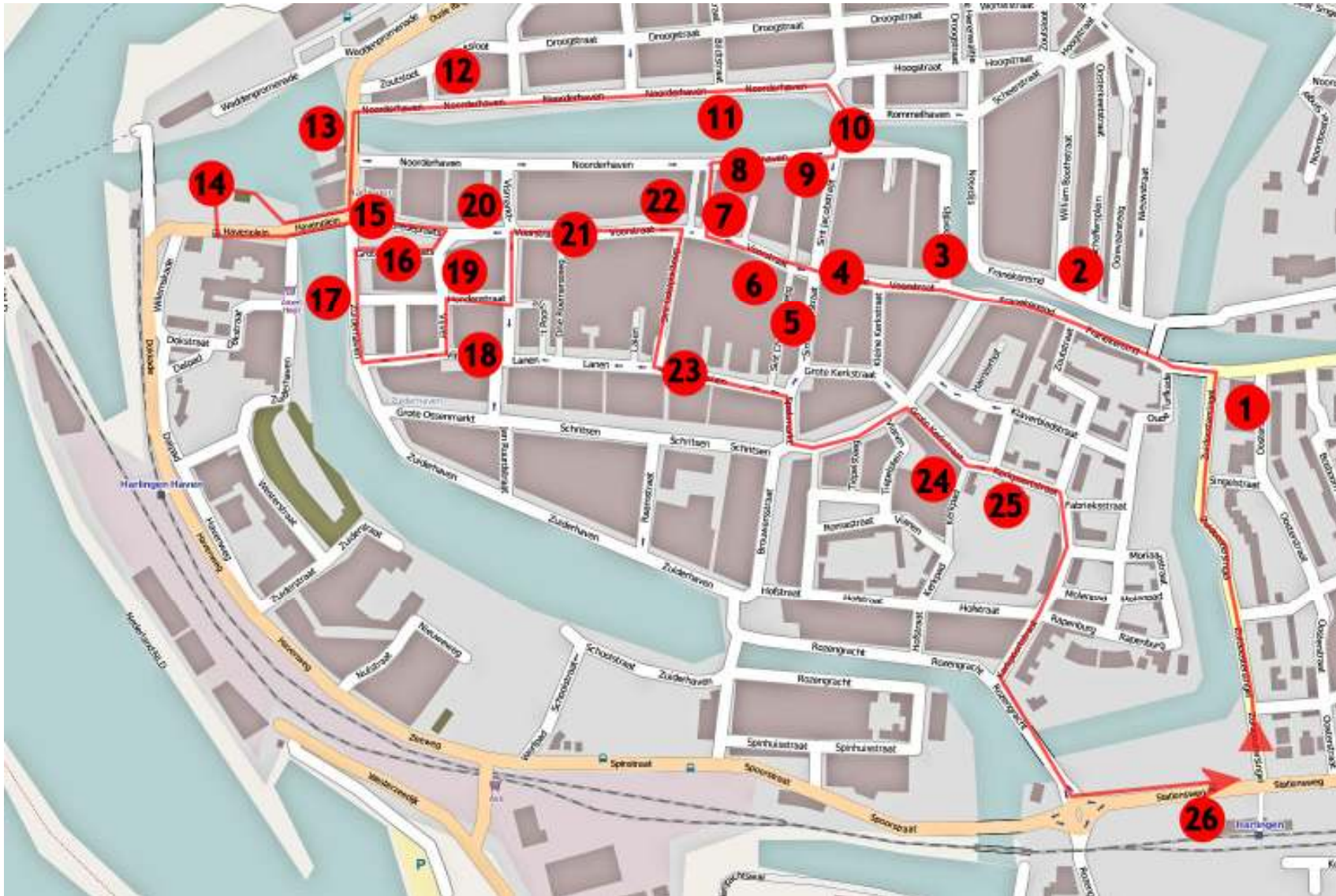

Station Harlingen werd in gebruik genomen op 27 oktober 1863, met de opening van de spoorlijn Harlingen - Leeuwarden. In 1866 werd de lijn verlengd naar Groningen.

Het station van Harlingen is een van de Standaardstations van de Staatsspoorwegen, gebouwd in de jaren zestig van de 19e eeuw. Het station verkeert nog grotendeels in oude staat. De bovenverdieping is een woning, de benedenverdieping is in april 2009 omgebouwd tot een woonwinkel.

In de bovenwoning wonen Siny en Joop IJpe. Hun hele leven is verweven met het spoor. Joop komt uit een spoorfamilie en heeft in zijn eigen spookkamer een grote verzameling treinattributen. En ondanks hun leeftijd hebben Siny en Joop nog steeds een soort beheerdersfunctie op station Harlingen. Ze halen klein vuil weg van het perron, bellen de beheerder als er iets niet pluis is en worden vaak aangesproken met vragen over vertrektijden van treinen.

Dit is het eindpunt van uw wandeling door Harlingen.

1. Zeevaartschool
2. 't Heerenlogement
3. Zakkendragerspijp
4. Simon Vestdijk
5. Voormalige kerk
6. Hannemahuis
7. Raadhuisstoren
8. Stadhuis
9. S. V. d. Werf
10. Leeuwenbrug
11. Noorderhaven
12. Moord en doodslag
13. Veerhaven
14. Leeuwenburg
15. Grote Bredeplaats
16. Postkantoor
17. Zuiderhaven
18. Lanen
19. Grutterij
20. De "Blauwe Hand"
21. Voorstraat
22. Groenlandsvaarder
23. Gevelstenen
24. Hervormd Rusthuis
25. Grote Kerk
26. Station

Startpunt: Station Harlingen

Lengte wandeling: 3,6 km.

Horaca: op veel plaatsen langs de route in het centrum